

Esbjerg. Den opholdt sig paa en Brakmark og var ikke i Selskab med andre Fugle. En Undersøgelse af Fuglen, foretaget af Hr. E. Lehn Schiøler, viste, at det var en ca. 5 Maaneder gammel Hun. Vejret var stærkt taaget med svag SSØ Vind.

BOMLÆRKE, EMBERIZA MILIARIA. I Uglvig ved Esbjerg fandt jeg den 3 November 1907 en forladt Rede indeholdende 3 Æg. Den fandtes paa Havrestub og var anbragt i en lille Fordybning i Jorden. Æggene, der ikke havde været rugede, var begyndt at gaa i Forraadelse, men i deres Ydre var intet at bemærke; Farverne var ikke i mindste Maade afblegede. Det er sandsynligt, at de er lagt i første Uge af Oktober, idet Havren paa det Tidspunkt blev afhøstet.

Esbjerg, 6 Decbr. 1907.

M. KLINGE.

FRA ANDRE TIDSSKRIFTER.

Da det muligvis vil interessere nogle af vore Læsere at følge den videre Gang i Diskussionen mellem Jægere og Ornithologer, hid sættes nedenstaaende fra »Dansk Jagttidende«.

I Septemhernummeret af nævnte Blad havde Redaktionen til Hr. E. Lehn Schiølers Henvendelse til Baron Rosenkrantz knyttet følgende Bemærkninger:

Da foranstaaende Skrivelse er rettet til Hr. Baron Rosenkrantz, som formentlig selv vil svare, kunne vi nøjes med nu at give den nogle faa redaktionelle Bemærkninger med paa Vejen til den rette Adressat.

Vi Jægere ere ifølge vore Vilkaar i Reglen praktiske Folk, men have dog en temmelig udpræget Sands for at trænge tilbunds i alt, hvad der angaar vor Gerning. Derfor ere vi baade taknemmelige og lydhøre, naar Videnskaben taler til os, og ganske særdeles naar dens Sprog er populært og urbant, som nu Hr. Lehn Schiølers. Imidlertid føle vi os lidt skuffede, naar vi paa Omraader, hvor vi selv have Erfaringer i talrig Mængde, møde en Teori, der ganske strider mod disse. Thi hvad er vel Videnskab egentlig andet end Kvintessentsen af Undersøgelser og Erfaringer, samlet med alsidigt Syn for Fænomenerne? I alt Fald kan denne Definition maaske passe nogenlunde paa Naturvidenskaben.

Vi blive altsaa lidt skuffede ved at se Hr. L. S. paa Grundlag af amerikanske og egne Maveundersøgelser opstille den Teori, at de aller fleste Rovfugle ere ganske og nogle af dem, vi anse for de værste, næsten uskadelige for vore og Landbrugets Interesser. Hvorfor vil Hr. L. S. holde sig til Maveundersøgelserne alene og borteliminere Jægerne Erfaringer? Det forekommer os, at han

derved helt glemmer en betydningsfuld Oplysningskilde, og at hans Slutninger følgende blive ensidige og uvidenskabelige.

Men Hr. L. S. er aabenbart Videnskabsmand og vil derfor i Fremtiden skænke den jagtlige Literatur mere Opmærksomhed. Til Gengæld kunde vi Jægere maaske saa lære noget af Maveundersøgelserne, lidt mere Respekt for den Kendsgerning, at Rovfuglene ikke ere absolut skadelige, men at de tværtimod i Reglen have noget paa Kreditsiden. Lad os tage et Eksempel, som Hr. L. S. selv fremhæver. Vi vide af egen Erfaring, at man, naar den rødbrune Kjærhøg har Unger, kan gaa til dens Rede i Rørholmene efter Næsen, og at det, der udbreder den raadne Stank, er en Krans af mere eller mindre renpillede Rester af Blishøne- og Lappedykkerkyllinger og Graaandællinger; men nu vide vi ogsaa, at den i den øvrige Del af Aaret væsentlig ernærer sig af Mus, Insekter, Frøer og lignende, og kunne saaledes afveje dens Fortjenester.

Forsoningen mellem Maveundersøgelser og Jægererfaring ligger forresten rimeligvis deri, at Sektionerne ikke ere gennemførte Aaret rundt og navnlig ikke i den Tid, da baade Rovfugle og andre Fugle og Dyr yngle, og da er det netop, at Rovvildtet er skadeligst i den Betydning, Jægere tage Ordet.

Men det er rigtignok nødvendigt at akcentuere, at det er i vor Betydning af Ordet; thi vore Videnskabsmænd synes at behandle Vildt og Smaafugle lidt mere en bagatelle, end det stemmer med vore Begreber. Hr. L. S. finder f. Eks., at det er Føleri, at have Medlidenhed med den Yngel, der maa omkomme, naar Forsørgerne tages bort af Rovfuglene. Det er saa Krigens Gang, siger han. Det var nok forøvrigt Kong David, der brugte denne Vending, da han havde sat Urias paa en lidt udsat Post og modtog Melding om Udfaldet af denne kgl. Handling. Dog lige meget med Frasens Oprindelse. Det er Krigens Gang, og vi Jægere mangle vel Videnskabsmandens ophøjede, kolde Tilskuerro, men vi kunne jo ikke selv lægge en Alen til vor Vækst, og maa derfor holde os til Jorden med jordbundet Øje for Glæde og Sorg, Helsen og Lidelse.

Et have vi imidlertid tilfælles, at vi ikke ville have Rovfuglene udryddede, og foruden videnskabelige og æstetiske Grunde samt de praktiske, Hr. L. S. selv anfører, betænke vi os ikke paa at forsyne ham med et Par andre. Rovfuglene gøre Nytte ved at borttage syge og smittefarlige Individuer blandt de Arter, der tjene dem til Føde, og uden dem vilde den bedste Part af vor Jagt tabe sin Tone og miste sin Charme. Alt Vildt, som vi jage med staaende Hunde, vilde holde op at trykke.

Hvad vi ønske, er at indskrænke Rovvildtets Tal, saaledes at det ikke kommer til at gøre mere Skade end Gavn, og her maa vi distingvere.

Vi have 20—30 Fasanerier her i Landet og 100 eller højst 200 Gaarde og Godser, hvor der lægges an paa intensiv Jagt, og vi sætte Pris paa disse Centrer, fordi Vildtet fra dem breder sig til alle Sider og fordi de ere rene Skoler i Vildtpleje. Om dem maa

der føres en noget hensynsløs Krig mod alle Vildtets Fjender, da de ellers slet ikke kunde eksistere.

Men vi have udenfor 16—17,000¹ Herregaarde, 80,000 Bøndergaarde, alle Huse med Jord, Statsskove, Plantager, Heder, Klitter og Kær, hvor der kun findes en jævn eller tarvelig Bestand af Vildt, og paa en stor Del af dette Terræn, den aller største, drives der slet ingen systematisk Forfølgelse af Rovfuglene, saa lidt som man der ved, hvad Jagthusholdning er.

Er det da ikke noget nærsynet altid at have Øjnene fæstede paa Centrerne med det forholdsvis lille Omraade, og lade det store ude af Betragtning.

Hvis man tror, at Jagtforeningens Udbetaling af Præmier har nogen altødelæggende Betydning i Spørgsmaalet, er dette en stor Fejltagelse. Der udbetales af Foreningen 3—400 Kroner aarligt i Præmier, altsaa for 100 à 125 Rovfugle, og af disse indkomme de aller fleste fra Godserne med den intensive Jagthusholdning og i Træktiden. Præmieringens Nytte eller Skadelighed kan naturligvis drøftes for den enkelte Arts Vedkommende, det er ovenikøbet aldeles rigtigt, at det sker, og at man har Øjnene godt med sig, for ikke at komme til at gaa for vidt.

En Revision vilde maaske føre til, at den blaa og den graa — ikke den rødbrune Kjærhøg endnu — bleve strøgne af Præmielisten. Det tro vi, idet den blaa Kjærhøg vistnok omtrent udelukkende lever af Mus, Frøer, Insekter o. lign., og den graa er saa sjældnen, at den praktisk talt er uskadelig. Men saa burde rigtignok Spurvehøgen udfylde den ledige Plads; thi den nøjes ikke med Smaafugle, som forøvrigt spille en stor Rolle ved andet end deres Sang, idet de ere i høj Grad gavnlige for Landbruget som Konsumenter af Ukrudtsfrø, Larver og Insekter; men den tager ogsaa en Mængde Agerhøns, tamme Duer og Ringduer, hvilket ikke er undgaaet nogen Jægers Opmærksomhed. Ringduerne fik det visselig være med; thi af dem er der, som Hr. L. S. bemærker, blevet for mange, men man kan ikke holde Høge nok til at stemme op for Overproduktionen, hvis der ikke skal gaa for meget med.

Af straks nævnte Grund skulle vi hermed, i alt Fald foreløbig, afslutte vore Modbemærkninger. Red.

I Jagttidendes Oktobernummer fandtes under Overskriften »I Rovfuglesagen« følgende:

Herr Redaktør!

Maa jeg — selv med Fare for at skuffe Dem yderligere — bede om Plads for endnu et Par Bemærkninger i Rovfuglesagen.

Det af mig citerede amerikanske Arbejde er ingenlunde gaaet ensidigt til Værks i sine Maveundersøgelser. Under hver Art er omhyggeligt gjort Rede for hver enkelt Fugl, dens Maveindhold og Datoen, paa hvilken den er dræbt; der findes Fugle fra alle Aarets

¹ Formodentlig en Trykfejl; der findes ca. 2000 større Gaarde her i Landet. O. Helms.

Maaneder. Af de af mig undersøgte rødbrune Kærhøge ere de 4 fra Yngletiden ($\frac{21}{5}$, $\frac{1}{6}$, $\frac{5}{6}$ og $\frac{5}{6}$); Resten fra Efteraarsmaanederne, og som sagt, ingen af dem indeholdt Fugl. Det er ganske rigtigt, at Kærhøgen ofte fodrer sine Unger med Afkom af Ænder og Blishøns, særlig af de sidste, og det saa ofte beklagede Fænomen, at disse tage saa stærkt til i Antal, har sikkert sin Grund i Kærhøgens Aftagen. Nu mene Jægere, at Blishønsene fordrive Ænderne og spise deres Æg, og saa forfølge de Blishønsene, ødelægge deres Reder o. s. v. — En ren Misforstaaelse!

Ganske vist er jeg selv nærsynet, men ser maaske dog, naar jeg er ude, lige saa meget eller mere end mangen anden; naar man er Jæger, er det godt at have en fin Næse og et skarpt Øje, men det er en bekendt Sag, at Langsynede ofte have meget ondt ved at se det, som ligger lige for.

Jeg synes saaledes, at Deres Blik paa Dyrebeskyttelsesforeningerne og Videnskabsmændene er lidt for langsynet.

Dyrebeskyttelsesforeningerne ville — saa vidt muligt — beskytte Dyrene mod Overgreb og hjærteløs Behandling fra Menneskenes Side; de ville næppe blande sig i Dyr's Behandling af Dyr.

Vi andre ville helst se Naturen, som den er, og kunne derfor godt føle for de lidende Smaa, hvis Forsørger har funden sin Død i Rovfugleklo, men ikke mere for disse end for Rovfugleungerne, hvis Forsørger er falden for Jægerhaand.

Den Betragtning ligger ogsaa ganske nær, at Rovfuglen, der spiser en anden Fugl, intet som helst andet gør end De og jeg, naar vi spise Lammesteg og Bøf; men Jægerne — de drive Jagten for deres Fornøjelse. Herimod vil jeg i og for sig intet indvende, men jeg kan ikke tro, at det for denne Fornøjelses Skyld skulde være nødvendigt at »indskrænke« Rovfuglenes Tal saa stærkt, som sket er. Vi beroliges jo nok noget af baade Deres og Baron Rosenkrantz's Udtalelser, men, som før sagt, i Dansk Jagtforenings Program staar der virkelig ikke »indskrænke«, men udrydde.

At det ene Dyr spiser det andet, er en gammel, kendt Sag, og Naturen forbedres ikke ved de voldsomme Indgreb af Menneskehaand; vi mene stadig med Kong David, at saadan er Krigens Gang, uden dog — som han — at have skumle Bagtanker mod Fru Bathseba Uria født Eliamsdatter. (2den Samuel's Bog 11 Kap. 3).

Den 8. Oktober 1907.

Deres ærbødige

E. LEHN SCHIØLER.

Hr. Lehn Schiøler er en flink Mand at diskutere med, thi han kan baade turnere og returnere en Spøg. Man kan ogsaa hos ham opnaa en Indrømmelse. Nu fodrer den rødbrune Kærhøg jo trods Maveundersøgelserne ofte sin Yngel med Afkom af Ænder og Blishøns, og hvis vi fortsatte Debatten, vilde det uden al Tvivl ogsaa vise sig, at det var Hr. L. S. vel bekendt, at de fleste af vore »uskadelige« Rovfugle, f. Eks. Natugler, Musvaager og mindre Falke mere individuelt kunne komme i Tanke om at anrette store Ødelæggelser,

saa at det er fuldt berettiget at væрге sig overfor et saadant Individ. Hr. L. S. er altsaa mere bekendt med Jagtlitteraturen, end det fremgik af hans første Indlæg, og det er det os en Fornøjelse at konstatere.

Men det er fra nogle aparte Jægere, han har sine mere private Oplysninger, fra dem, der rose sig af at overtræde Jagtloven, og fra dem, der tro, at Blishønsene spise Ændernes Æg. Vi have bogstavelig talt aldrig hørt den sidste Paastand blive fremsat. Nej, Blishønsene ere i mange Vande blevne saa talrige, at de tage Pladsen op for Ænderne, og de ere ufredelige, kivagtige og støjende. Den mere satte Graaand kan ikke lide dette Selskab, maaske af en lignende Følelse som den, der i Nordamerikas Sydstater bevæger den Hvide til at væрге sig ved at være i Stue sammen med Negere, og den viger Pladsen. Kendsgerningen er fuldt ud konstateret.

Hvad Jagtforeningens Program endelig angaar, saa tror vi nok at Hr. L. S. har Ret i, at der en Gang har staaet »udrydde«, men nu har der i mange Aar staaet »bekæmpe«, og netop Rettelsen viser jo i det mindste, at man har omvendt sig, hvis Hr. L. S. ikke vil tro, at det andet Ord ligefra først af har været misvisende med Hensyn til Foreningens Hensigter, og at det er blevet brugt, uden at man den Gang er bleven opmærksom paa dets Rækkevidde. Red.

Endelig findes i Novemhernumeret to Henvendelser; nemlig:

TIL ROVFUGLEDEBATTEN.

Efterat have læst det sidst udkomne Hæfte af »Dansk ornithologisk Forenings Tidsskrift« synes jeg, at de Herrer Ornithologer med god Samvittighed maa kunne indstille Skydningen.

Da de Herrer nemlig selv i forskellige Artikler dels erkende, dels direkte eller indirekte oplyse, at de fleste af de Rovfuglearter, over hvis Forsvinden her fra Landet de have klaget, aldeles ikke er forsvundne, og at en enkelt, Duehøgen, endog findes ynglende i større Antal, end f. Eks. undertegnede havde antaget, og da der af Repræsentanter for Jagtejerne og Jægerne, navnlig af den højtærede Redaktør af nærværende Blad, er givet dem Forsikringer om, at der ikke fra disses og navnlig ikke fra Jagtforeningens Side arbejdes paa Udryddelse af nogen af vore Rovfuglearter, kan der næppe være rimelig Anledning til at fortsætte Angrebene. Jeg vil derfor haabe, at den polemiske Del af det ovennævnte Tidsskrifts Indhold snart maa forsvinde til Fordel for den ulige mere tiltalende og interessante rent faglige Del og til Gavn for det venskabelige Samarbejde mellem Jægere og Ornithologer, som de førstnævnte sikkert gennemgaaende ønske.

Jeg har kun Lyst til at gøre et Par Bemærkninger i Anledning af nogle under den stedfundne Debat fremkomne Udtalelser.

Af flere, navnlig Redaktøren af »Dansk ornithologisk Tidsskrift« og Hr. Lehn Schiøler er den Betragtning, at Jagten er »en Fornøjelse«, eller at Jægerne drive den »for deres Fornøjelse« fremsat som noget, der skulde have væsentlig Betydning for dens Bedøm-

melse, og hvorpaa en vis overlegen og hovmestererende Optræden overfor Jagtejere og Jægere skulde kunne motiveres.

Denne Karakteristik af Jagten er imidlertid misvisende og ingelunde udtømmende.

Jagten er en integrerende Del af Jord- og Skovejerens Bedrift, maaske i Reglen ikke af særlig stor økonomisk Betydning, men dog af nogen; udøver han den selv, kan man gaa ud fra, at dens Udøvelse i Forbindelse med dens Forberedelse gennem en passende Omsorg for Vildtet tillige for ham er forbunden med Fornøjelse, i mange Tilfælde med den Fornøjelse, der sættes højest af alle; men han føler normalt sikkert ogsaa Fornøjelse og Tilfredsstillelse ved den øvrige til hans Bedrift hørende Virksomhed, og det er ikke let at indse, hvorledes denne Omstændighed, som dog ellers, og sikkert med fuld Ret, fremhæves som værende af høj ethisk Værdi, skulde kunne motivere en nedsættende Dom om Jagten. Er Fornøjelsen ved denne intensiv, er virkelig den legemlige og sjælelige Anspændelse, det Arbejde, den kræver, det ogsaa.

Overlader Jagtejerer helt eller i enkelte Tilfælde Udøvelsen af Jagten til en anden, bliver Synspunktet for dennes Vedkommende ikke væsentlig anderledes.

Iøvrigt skal jeg ikke komme nærmere ind paa Jagtens økonomiske Betydning; Jagten kan vel i den Henseende, fornødt dreven, fuldt ud maale sig med mangen anden til Land- og Skovbrug knyttet Biproduktion, og man plejer dog ellers at anse det for at være af Betydning at udnytte saadanne. Hvis jeg selv undlod at sørge for min Jagt og gøre mig den nyttig, vilde det medføre et lignende økonomisk Mindreudbytte af min Ejendom, som om jeg hver Høst lod 7 à 8 Læs Rug blive staaende uhøstede eller ubjergede paa Marken, hvilket i ethvert Fald næppe vilde blive anset for god Økonomi.

En Udtalelse af Hr. Lehn Schiøler om, at Anvendelsen af Gift overfor Rovdyr og Rovfugle forhaabentlig snart vil gaa helt af Brug, hvilken undertegnede fuldt ud kan tiltræde, har givet Anledning til en Artikel i sidste Nr. af nærværende Blad, overskrevet »Gift«, som uanset det ledsagende redaktionelle Forbehold dog synes mig ikke at burde forblive uden direkte Modsigelse. At en passende Indskrænkning af Rovvildtets Antal ikke skulde kunne naas uden Anvendelse af Gift, er i Almindelighed et blot Postulat, som trænger til nærmere Bevis, og for Rævens og Rovfuglenes Vedkommende efter min mangeaarige Erfaring absolut urigtigt. —

Saavidt mig bekendt benyttes Gift for Tiden ikke af Indehavere af noget virkelig Jagtrevier her i Aalborg Amt, hvorimod formentlig enkelte Personer i Kraft af en uheldig Praksis fra vedkommende Avtoriteters Side have faaet Tilladelse til dens Benyttelse og ved Hjælp af samme efterstræbe Ræve paa nogle mindre Ejendomsbesidderes Ejendomme.

Ejheller er det i de jagtlige Krese, jeg kender, anset for »god Latin« at skyde til Rovvildt paa ethvert blot muligt Hold, hvorved efter Forbindelsen i den ommeldte Artikel maa forstaas uden videre

Hensyn til, om der er Udsigt til at faa det eller ej; det er tvært imod ligesaa lidt »god Latin« at undlade at levere det Rovvildt som det øvrige Vildt, man skyder til, og den, der er og ønsker at bevare sit Omdømme som en god og besindig Skytte, indretter sig selvfølgelig herefter. — Jeg har ondt ved at tro, at dette ikke ogsaa skulde være Tilfældet de fleste andre Steder.

Sluttelig kun et. Jeg læser en Del tysk Jagtliteratur, og den afspejler selvfølgelig lignende Meningsuligheder m. H. t. Rovfuglene som dem, der ligge Jægere og Ornithologer imellem herhjemme; men jeg har aldrig truffet paa noget, som kunde tyde paa, at de tyske Fuglevenner ikke anerkende Jægerens Omsorg for Landets jagtbare Fugle og Indførelse af nye Jagt fugle som i og for sig gavnlige og berigende for Landets Fugleverden. Jeg antager derfor, at de se noget mindre ensidigt og noget mere praktisk paa disse Ting end vore hjemlige Ornithologer, og det turde vel ikke være utilladeligt at udtale, at det vistnok i mange Henseender vilde være heldigt, om disse sidste vilde bestræbe sig for noget lignende. De vilde da vistnok erkende, at det gør et besynderligt Indtryk, at deres Førstemand, Hr. H. Winge, selv paa et saa neutralt Gebet som i en Fortegnelse over Danmarks Fugle ikke kan tilbageholde sin Misbilligelse af, at Jægerne fodre Agerhøns og Graaænder og indføre saadanne til Steder, hvor de synes, at der er for faa af dem, og at det nærmest er pudsigt, naar den krøttoppede Pelikan opføres paa Fortegnelsen, fordi der i en eller flere Køkkenmøddinger er fundet nogle Knogler, der antages at hidrøre fra denne Fugl, medens der ikke findes Plads for Fasanen, der dog utvivlsomt nu i mange Aar har holdt sig i fuldkommen vild Tilstand mange Steder her i Landet i ikke ubetydeligt Antal. —

Vivebrogaard, i Oktober 1907.

F. NEERGAARD PETERSEN.

KÆRHØGEN.

Red. har modtaget følgende:

»I Anledning af Diskussionen »I Rovfuglesagen« vil jeg gerne have Lov til at anføre en Iagttagelse, jeg har gjort. I en lille Sø — 45 Td. Land, stærkt bevokset med Rør — her paa Ejendommen opholdt sig tidligere en Mængde rødbrune Kærhøge. I mange Aar, men særligt i Aarene 1861 og 1865, havde jeg Lejlighed til at iagttage deres Reder. Det førstnævnte Aar kendte jeg 4, det sidste 6 Reder — der var forøvrigt flere — som jeg besøgte ret jævnlige, til Ungerne fløj, men jeg har aldrig fundet andet end Markmus og Frøer i Rederne. Saa længe Ungerne vare smaa, fandtes intet Oplag af Føde, men efterhaanden som Ungerne bleve større, udtraadtes Reden, og i den ene Side af denne fandtes næsten altid et Oplag af Føde, og Musene vare hyppigst stablede i prisværdig Orden lagvis, saaledes som man henlægger Flasker. Skøndt Blishønsene vare meget talrige i Søen, har jeg aldrig fundet Unger eller Rester heraf, ej heller Rester af Ællinger og Harer i disse Reder. Den rødbrune

Kærhøgs svage Bygning, dens langsomme langs Jordan svævende Flugt gør det indlysende, at den aldrig kan blive farlig for Vildt, der bevæger sig hurtigt, men svæver den tilfældigt over en Agerhønserede, da tvivler jeg ikke om, at den napper en Kylling, ligesom den vel ogsaa af og til tager en lille Harekilling. Naar paalidelige Jægere fortælle mig, at de have skudt den ifærd med at fortære en Agerhøne, saa svarer jeg, at der er 99 Sandsynligheder mod en for, at Hønen har været syg eller anskudt. Jeg er derfor nu som før af den Anskuelse, at der ikke er Grund for Jagtforeningen til at præmiere Skydningen af den. I de sidste 6 à 8 Aar har jeg ikke set Kærhøgen her.

Hessel d. 18. Oktober 1907.

G. LICHTENBERG.

Med al Respekt for Hr. Godsejer de Lichtenbergs bekendte Jagttagelsesevne er det dog nødvendigt her i Bladet at gøre opmærksom paa, at andre Jægeres Erfaringer gaa i modsat Retning. I sin Tid gik man i de lollandske Inddæmninger til de rødbrune Kærhøges Reder efter Næsen, fordi disse vare garnerede med raadne Rester af Blishøns og Ællinger, og det skete ikke en enkelt Gang, men Aar efter Aar. Vandstanden var der lav og Bevoksningen tæt Flæg, hvori Ællingerne havde Gange, og den almindelige Antagelse var, at Kærhøgen tog Sæde ved Siden af disse og derfra huggede Ællingerne. Paa dybere Vand og i mindre tæt Bevoksning klare baade Ællinger og Blishøns sig naturligvis anderledes let, idet de der uhindret kunne dykke, og allerede dette er maaske tilstrækkeligt til nogenlunde at forklare Modsætningen mellem Erfaringerne.

Da vi imidlertid ikke kende Forholdene i den af Hr. de Lichtenberg omtalte Sø, skulle vi anføre nogle Naturforskeres Ytringer i Sagen.

I Kjærbøllings Værk, »Skandinaviens Fugle«, som mange Jægere jo have ved Haanden, hedder det om den rødbrune Kærhøg: Næringen bestaar i smaa Pattedyr, Fugle, især Sumpfugle og Vandfugle, Slangar, Firben og Fiske.« — »Ynglende findes den . . . i Nors Sø i Thy, hvorfra den har fordrevet en Mængde Maager, Terner og andre Vandfugle.« — »Forf. har fanget den flere Gange i Rottesakse med et Æg til Lokkemad.«

I Kolthoffs og Jägerskiölds »Nordens Fåglar« skrives der om Fuglens Ernæring: »Han lefver mest af sorkar og fåglar, gör rätt stor skada på andungar samt fånger stundom äfven fisk.«

I Naumanns »Naturgeschichte der Vögel Mitteleuropas« — et Værk, der vel nok maa siges at være paa Højde med vor Tids Viden om Fuglene — hedder det oversat paa Dansk:

»Rørfalken (den rødbrune Kærhøg) ernærer sig mest af Vand- og Sumpfugle og, naar disse mangle, af Amphibier, Insekter og ganske smaa Pattedyr . . . »Den er den værste af alle Redeplyndrere og egentlig altid paafærde i denne Hensigt. Paa Marken opdager den Lærkers og andre Fugles Reder i den høje Sæd, og Æggene ere den ligesaa kære som Ungerne. Den forstaar meget behændigt at udsuge større Æg, medens den sluger de mindre med Skallen.

Derved gør den skrækkelig stor Skade baade paa Marken paa Markfuglenes Reder og i Sumpe og Rørsøer paa Vildgæssenes, Ændernes, Vand- og Sumphønsenes Reder, ligesaa paa Maagers, Terners og Strandfugles; thi saalænge Rugetiden varer, ernærer den sig udelukkende fra disse Fugles Reder« . . . »Efter Rugetiden forfølger den de unge Vildgæs, Ællinger, Sumphøns, Strandløbere, Viber o. s. v. Den mest udsatte Genstand for dens Rovlyst fra denne Tid til Høst er Blishønsene, som, naar de spredt svømme om paa Vandet og se deres Fjende komme, hurtigt og skrigende samle sig og ile til nærmeste Sivholm. Forfølger Rovfuglen dem dertil, flygter de igen ud paa blankt Vand og søge at frelse sig ved at dykke, thi i Rørene trætter den dem ofte ud, idet den hopper efter dem fra Rørstængel til Rørstængel, indtil den faar fat paa en. De gamle Ænder kan Rørfalken ikke tage, og naar Anden er tilstede, tør den heller ikke vove sig til Ællingerne. Naar Røveren gør Mine til at angribe Ællingerne, farer Anden ham nemlig imøde, ofte højere end Rørene og snapper efter ham.«

Endelig hidsætte vi et Brudstykke af en Afhandling i »Naturen og Mennesket« af A. L. W. Manniche, som har studeret Kærhøg og Blishøns i flere Aar i Gundsømagle Sø og beretter, hvad han mangfoldige Gange har set. Han skriver: »Naar Kærhøgen nu har faaet Øje paa en saadan Flok unge Vandhøns, der i Forening med Moderen enten strække sig paa en dertil indrettet Rede eller svømme omkring paa det lave Vand for at søge Føde, flyver den ganske lavt for ikke at blive bemærket for tidligt hen til Stedet og gør her flere pludselige Nedslag paa Flokken for om muligt at afskære et af Individerne fra denne. Hver Gang Høgen slaar ned, kan man høre den gamle Vandhøns ængstelige men hidsige Klynken. Rovfuglen dvæler dog kun faa Sekunder over Vandoverfladen, da den omhyggelige Moder angriber Fredsforstyrrelsen med uforfærdet Mod og bearbejder den med sine lange, skarpe Kløer og sit spidse Næb. Opnaar Kærhøgen imidlertid sin Hensigt, nemlig at faa en af Ungerne drevet fra Flokken og derved at undgaa det mindre behagelige Traktament, der under Skinangrebene blev tildelt den, vil man i Reglen kunne se det ulykkelige Individ blive bortsnappet og bortført.«

Det vilde være let at supplere disse Citater med talrige andre af samme Slags, men enten er det anførte jo overbevisende, eller hver bliver ved sin Mening. Dog er saa meget vel i alt Fald bevist, at Jagtforeningens Præmiering af Kærhøgen ikke er baseret paa rent Sand.

Red.

PELIKAN OG MAAGE.

(Kosmos, Hefte 7, 1907), Vi laa, skriver Premierløjtnant S. W., med H. M. S. »Panther« i Havnen paa St. Croix, en lille dansk Ø Syd for St. Thomas. Ligesom i mange andre af Vestindiens Havne var vort Skib ogsaa her stedse omgivet af adskillige Pelikaner, der fandt rigelig Næring i de store Sværme af Smaafisk, som gerne opholdt sig i Skibets Nærhed.

Det er meget morsomt at se Pelikanen fiske. Med helt indtrukken Hals og Næbet sænket flyver den langsomt svævende hen over Vandet, ivrigt spejdende efter Fisk. Pludselig jager den sit Næb langt ned under Overfladen, lægger Vingerne til Kroppen og lader sig plaskende falde ned paa Vandet, idet den med aldrig svigtende Sikkerhed griber det opsporede Bytte. Derved er imidlertid hele Næbet med dets store ballonformede Hudpose bleven fyldt med Vand. At løfte denne Vandmasse med Hovedet formaar Pelikanen ikke, men aabne Næbet tør den heller ikke, thi saa vilde Fisken undslippe. Den hjælper sig nu paa den Maade, at den langsomt drager Næbet op af Vandet, medens den forsigtigt lader Indholdet løbe ud, — et meget pudsigt Syn. Saasart Vandet er løbet af, løfter den Næbet til Vejrs, lader Fisken glide ned i Svælget og sluger den.

En Morgen iagttog vi en saadan Pelikan, der med stor Iver og rigeligt Udbytte drev sit Fiskeri. Vi lagde da ogsaa Mærke til en Maage, som stadig fløj bag efter Pelikanen, og flagrede om den, saasnart den havde fanget en Fisk. Maagen satte sig ogsaa paa Vandet ved Siden af sin stornæbede Kammerat og trængte sig tæt ind paa Livet af denne, som om den haabede, at der skulde falde en lille Bid af. Pelikanen brød sig imidlertid slet ikke om den lille, utaalmodige Fugl; den fiskede ivrig videre og proppede sig alt, hvad den kunde. Efter længere Tids Forløb gjorde den en Pause; den syntes at være mæt og hvilede sig lidt ud. Maagen holdt sig stadig i Nærheden.

Men snart begyndte Jagten paany, og Pelikanen havde atter en lille Fisk paa tværs i Næbet. Denne Gang slugte den imidlertid ikke sit Bytte, men Maagen kom hen til den, tog Fisken ud af dens Næb og fløj glad bort dermed. Pelikanen lod det rolig ske. Snart efter var Maagen igen paa Stedet, satte sig paa Vandet ved Siden af sin Ven og saa paa ham med store Øjne, som om den vilde sige: »Aa, giv mig lidt mere, jeg er endnu ikke nær mæt!« Og Vennen forstod den; med lange Vingeslag satte den sig i Bevægelse, fangede snart en anden Fisk og gav den atter til sin sultne Kammerat. Denne nydelige Idyl iagttog vi adskillige Gange, ja det hændte endogsaa, at den umættelige Maage satte sig paa Ryggen og Hovedet af Pelikanen, for derfra bekvemmere at kunne hente Fisken ud af det store Næb.

Tæt ved vor Ankerplads stod der et Fyrtaarn paa en lille Ø, og jeg spurgte den gamle Fyrmester, om han ogsaa havde lagt Mærke til de to fjedrede Venner. Han sagde, at denne morsomme Forbindelse allerede havde bestaaet i omtrent fire Uger; begge Fuglene boede tillige med ham selv paa Øen i Nærheden af Fyrtaarnet, og de var sammen baade Dag og Nat. Vi laa tre Dage i St. Croix, og hver Formiddag morede vi os over de to muntre Fæller. Om Eftermiddagen fiskede de paa den anden Side af Øen, fordi Solen skinnede der paa den Tid og fordi Sollyset gør det lettere for Pelikanen at opdage Fiskene i Vandet.

SOLSORT OG MULDVARP.

I Kosmos 1905 Hefte 4 meddeler stud. ing. Ernst Schlick fra Wien følgende: Den i vore Haver meget almindelige Solsort (*Turdus merula L.*) tager med særlig Forkærlighed Regnorme. Da jeg en Dag nærmede mig en af disse Fugle, der netop var i Færd med to tykke Orme, fløj den bort, og jeg saa paa da, at begge Ormene var saarede af et Hug i den forreste Ende af Kroppen. Et saadant Saar hindrer Ormen i at bore sig ned i Jorden, hvad den ellers gør i Løbet af meget kort Tid. Muldvarpen benytter det samme Middel til i sin underjordiske Bolig at hengemme ofte henimod 1 kg. Regnorme, som derved forhindres i at undvige, men dog holder sig levende i længere Tid. Det er højst mærkeligt, at to saa forskellige Dyr som Solsort og Muldvarp er faldne paa det samme Kneb til at hindre Byttet i at flygte. Ved gentagne Gange at fodre Fuglene med store Regnorme overtydede jeg mig om, at Solsorten hver eneste Gang anvender den samme Fremgangsmaade. Et endnu højere Begreb om Fuglens aandelige Evner faar man dog ved at se, at den aldrig overfor Larver og lignende Dyr, som ikke graver i Jorden, forsøger det ovenfor omtalte Middel. Naar jeg tilkastede Solsorterne meget store Melorme (*Tenebrio molitor L.*) saa dræbte de stedse disse ved et kraftigt Næbhug, som oprev Ormens Krop. Fuglene huggede derimod aldrig efter Ormenes Hoved.

FUGLEREDERNES RENLIGHED.

Ludvig Ankenbrand skriver fra Nürnberg til Kosmos, Hefte 11 1906: Det er en ejendommelig Kendsgerning, at de fleste Fuglereder, selv de hurtigtfordøjende Insektæderes, under Yngletiden næsten aldrig er tilsmudsede af Ekskrementer eller Affald. Jeg har her i Omegnen iagttaget talrige Reder af Solsort, Finker, Svenske, Gulirisk, Mejsler, Svale, Toplærke, Vipsjert, Kærnebider o. s. v., og det har vist sig, at næsten hos alle Fugle, som har halvkugleformede Reder og bygger i Træer, saaledes hos Finker, Stillits, Fuglekonge, Kærnebider, Gulirisk, Svenske o. s. v., sidder Ungerne i Reden med Halerne udad. Føler de nu Trang til at udtømme sig, saa rykker de, selv naar de endnu er blinde og ubehjælpomme, næsten ud til Redens Rand, sætter den lille Hale lige til Vejrs og udtømmer sig ud over Randen, saa at Ekskrementerne enten falder mellem Træets Grene eller ned paa Jorden. Det samme gør den rugende Hun. Derfor findes under næsten alle Fuglereder Hobe af Udtømmelser, ofte er Træstammen tilsmudset, men Reden er ganske ren.

Anderledes forholder det sig hos Fugle med kugleformede Reder, saasom Halemejsler og Gærdesmutte eller hos de, der bygger i Hulrum, som Spætter, Mejsler, Svaler og Stær. Disse Fugle tager efter hver Fodring af Ungerne de i Mellemtiden fremkomne Ekskrementer med ud af Reden og kaster dem først i nogen Afstand fra denne. (Andres Iagttagelser gaar ud paa, at ogsaa Fugle, der yngler i aabne Reder, fjærner deres Ungers Ekskrementer; ja de afventer endog et Øjeblik, da Udtømmelsen finder Sted umiddelbart efter enhver

Fodring, og fanger undertiden endog de nedfaldende »Boller« i Luften. Altfor store Ophobninger af Ekskrementer under Reden vilde jo ogsaa forraade denne for de talrige Fjender.) Spurven er gennemgaaende mindre renlig end andre Fugle. Toplærken ruger i en lille Fordybning i Jorden, saa at Redens Rand omtrent er i Flugt med Jordoverfladen. Ungerne sætter deres Udtømmelser paa Jorden lige udenfor Reden og derfra fjærner de gamle dem. Vi ser saaledes, at de fleste Fugle bevarer en pinlig Renlighed under Yngelens Opfostring, og findes der en enkelt Undtagelse, som f. Eks. Hærfuglen, saa bekræfter den kun Regelen.

EN REDE AF BLOMSTRENDE FORGLEMMIGEJ.

I Kosmos 1907, Hefte 8 meddeler H. Schliephake, Rohrsheim: »Gennem 12 Aar har jeg i min Have iagttaget en allerkæreste Fugleidyl. Et Stillitspar byggede nemlig i denne lange Aarrække sin Rede altid og udelukkende af blomstrende Forglemmigej. Hvert Aar bliver der plantet et Bed med disse Blomster alene til Fuglene. Den ene plukker de blomstrende Stængler af, den anden sidder paa den nærmeste Gren og ser til; derpaa flyver de begge til Reden. 1905 var Reden i to Dage helt blaa af de mange Blomster; desværre fotograferede jeg dengang endnu ikke, og sidste Aar var det ikke muligt at faa taget et Fotografi, da Reden sad skjult mellem Grenene af et Lindetræ. Forhaabentlig lykkes det næste Aar. Mon det virkelig har været det samme Par gennem alle de tolv Aar?«

ANMELDELSER.

A. BERTELSEN:

DE I GRØNLAND BRUGTE FUGLENAVNE OG DERES BETYDNING.

(Meddelelser om Grønland; Hæfte 33. Kbhvn, 1907).

Forf., der har berejst hele den koloniserede Del af Grønlands Vest- og Østkyst, giver i det foreliggende Arbejde en Oversigt over alle grønlandske Fuglenavne og deres Betydning, saavidt den er kendt. Ikke blot omtales Fuglenes Navne i de forskellige Egne af Landet, men ogsaa Grønlændernes Betegnelser for Fuglene i forskellige Aldre og af forskelligt Køn behandles indgaaende. Hos de Arter, hvor Navnet er dannet efter Stemmen, anføres denne saavel med Bogstav som med Nodeskrift. Afhandlingen, som for en væsentlig Del er bygget paa Forf.'s egne Studier i Grønland, er et omhyggeligt og grunddigt Arbejde, vistnok ret enestaende i sin Art, og meget vil der næppe være at føje til den; der findes nogen Uoverensstemmelse mellem de af Forf. opgivne østgrønlandske Navne og dem, der ere meddelte Anm. fra anden Kilde. Saaledes bruges ogsaa i Østgrønland som i Vestgrønland »nerdlernak« for Blisgaas (og Sædgaas), »nagtoralik« — for (den ganske vist sjældent forekommende) Ørn. For Hjejlen, der forekommer langt hyppigere paa Øst- end paa Vestkysten, anføres kun den vestgrønlandske Benævnelse »kajordlak«, ikke den helt forskellige østgrønlandske »angilik«.